

Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i konsumentkreditlagen och lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Förslaget innebär att Konsumentverkets beslut om förbud för en näringsidkare att lämna krediter ska kunna gälla omedelbart. För att stärka konsumentskyddet och för att förhindra näringsidkare från att fortsätta lämna krediter trots allvarliga brister i kreditprövningen anser regeringen att det är angeläget att Konsumentverkets beslut om förbud ska kunna gälla direkt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:85 Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846),
2. lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:85 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 26 april 2016

På civilutskottets vägnar

Caroline Szyber

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Caroline Szyber (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Hillevi Larsson (S), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Shadiye Heydari (S), Mats Green (M), Hans Unander (S), Lotta Johnsson Fornarve (V) och Camilla Hansén (MP).

Redogörelse för ärendet

Innan en konsument beviljas en kredit måste det göras en kreditprövning. För att krediten ska få lämnas måste kreditprövningen visa att konsumenten klarar av att fullgöra kreditavtalet.

En näringsidkare som inte gör tillräckliga kreditprövningar kan i särskilt allvarliga fall förbjudas att lämna krediter. På senare tid har det klargjorts i praxis att ett förbud att lämna krediter inte gäller omedelbart, utan först fr.o.m. att beslutet får laga kraft.

I Justitiedepartementet har departementspromemorian Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning (Ds 2015:24) tagits fram. Promemorian har remissbehandlats och ligger till grund för förslagen i propositionen.

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen antar de förslag till ändringar i konsumentkreditlagen (2010:1846) och lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter som har lagts fram i propositionen.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens lagförslag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

Enligt konsumentkreditlagen får en konsument inte beviljas en kredit utan att det först har prövats att han eller hon har ekonomiska förutsättningar att fullgöra kreditavtalet (12 §).

Konsumentverkets tillsyn enligt konsumentkreditlagen omfattar krediter som andra näringsidkare än kreditinstitut lämnar, erbjuder eller förmedlar. Även sådana näringsidkare som har tillstånd av Finansinspektionen att bedriva kreditverksamhet enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter, t.ex. snabblåneföretag, omfattas av verkets tillsyn (49 §). Inom ramen för sin tillsyn granskar Konsumentverket att bestämmelserna om kreditprövning följs.

Om en näringsidkare inte följer kraven på kreditprövning, har Konsumentverket flera möjligheter att ingripa (51 §). Utgångspunkten är att en näringsidkare som bryter mot bestämmelserna om kreditprövning ska meddelas en varning. Sedan april 2014 gäller att en varning ska förenas med en sanktionsavgift, om överträdelsen inte är ringa. En ringa överträdelse kan t.ex. handla om situationer där det är fråga om att endast några enstaka kreditprövningar har underlåtit eller varit bristfälliga.

Konsumentverket har även möjlighet att förelägga en näringsidkare att upphöra med att lämna krediter. Samtidigt som möjligheten till sanktionsavgift infördes preciserades i vilka situationer som ett förbud får meddelas, nämligen om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig. Det kan särskilt handla om att näringsidkaren vid upprepade tillfällen har brustit i sin kreditprövning eller att bristerna är systematiska.

Regeringen anför bl.a. att den nuvarande ordningen får anses innebära att ett föreläggande att upphöra med att lämna krediter inte kan gälla omedelbart. En näringsidkare som funnits ha allvarliga brister i sina rutiner för kreditprövning och som förelagts att upphöra med sin kreditgivning kan därmed fortsätta att lämna krediter fram till dess att förelägandet har fått laga kraft.

Regeringen anser att det finns starka konsumenthänsyn som talar för att Konsumentverkets beslut om förbud bör få snabbare effekt. Det finns en risk för att en konsument beviljas krediter som han eller hon saknar förmåga att betala. Detta kan sedan i sin tur leda till att skulden hamnar hos

Kronofogdemyndigheten för utmätning och till ökad risk för att konsumenten drabbas av överskuldssättning.

Regeringen föreslår därför att det ska göras en ändring i konsumentkreditlagen så att ett beslut om förbud att lämna krediter ska gälla omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Syftet med ett förbud är att hindra en kreditgivare med allvarliga brister i kreditprövningen från att fortsätta lämna krediter till konsumenter. För att förbudet ska bli en effektiv åtgärd måste det kunna verkställas utan dröjsmål. Enligt regeringens mening bör därför utgångspunkten vara att ett beslut om förbud att lämna krediter ska gälla omedelbart. Regeringen anser emellertid att en sådan regel bör kompletteras med en möjlighet för Konsumentverket att bestämma om undantag. Konsumentverket bör därför ha en möjlighet att bestämma att beslutet ska gälla först när det får laga kraft eller vid en annan tidpunkt, om verket bedömer att det inte är motiverat med omedelbar verkställighet.

I propositionen föreslår regeringen vidare vissa språkliga ändringar i konsumentkreditlagen och lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016. Den nya bestämmelsen om att beslut om förbud att lämna krediter ska gälla omedelbart ska tillämpas på beslut som meddelas av Konsumentverket efter ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:85 Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

Härigenom föreskrivs att 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

51 §¹

Om näringsidkaren inte följer 12 §, får Konsumentverket meddela näringsidkaren en varning. En varning ska förenas med en sanktionsavgift, om överträdelsen inte är ringa. Avgiften tillfaller staten.

Om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig, får Konsumentverket *förelägga* näringsidkaren att *upphöra med att lämna krediter*. Ett beslut om *föreläggande* får förenas med vite.

Om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig, får Konsumentverket *förbjuda* näringsidkaren att lämna krediter. Ett beslut om *förbud* får förenas med vite.

Vid bedömningen av om en överträdelse är särskilt allvarlig ska särskild hänsyn tas till om näringsidkaren vid upprepade tillfällen har brustit i sin skyldighet enligt 12 § och om bristerna är systematiska.

Ett beslut om förbud gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

2. Äldre bestämmelser gäller för beslut som har meddelats av Konsumentverket före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2014:83.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett företag som driver verksamhet enligt denna lag, om företaget

1. har fått tillståndet genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,
2. inte inom ett år från det tillstånd beviljades har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,
3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som tillståndet avser,
4. har förklarat sig avstå från tillståndet,
5. har överlåtit hela sin verksamhet, eller
6. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation.

I fall som avses i första stycket 1–3 får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Om Konsumentverket har fattat beslut enligt 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) om att *förelägga* ett företag att *upphöra med att lämna krediter* och beslutet har *vunnit laga kraft*, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget.

Om Konsumentverket har fattat beslut enligt 51 § konsumentkreditlagen (2010:1846) om att *förbjuda* ett företag att lämna krediter och beslutet har *fått laga kraft*, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.